

Rodácký zpravodaj

I. čtvrtletí 2018

*****

leden

První schůzka představenstva v tomto roce se uskutečnila 3. ledna. Hlavními body programu byla příprava inventur, informace o deskové hře ZATRE, stěhování muzea a převoz historického nábytku k odbornému ošetření.

*****

Předseda spolku Jan Adrián zajistil převoz vyřazeného prvorepublikového nábytku, který se podařilo získat z vlastějovické školy, k truhláři. Ten měl za úkol během ledna provést odborné ošetření - nátěr proti červotoči a doplnění chybějících částí (nožky, apod.).

*****

Odbor kultury a školství vyhlásil v lednu akci Kulový blesk, což pro spolek rodáků znamenalo v několika dnech přestěhovat celé muzeum z přízemí zámku do jeho podkroví. Prvním krokem bylo sehnat dostatek banánových krabic, do nich naskládat exponáty ze skříněk a vše přenosit do podkroví. Stěhovalo se vlastně vše, kromě prázdných těžkých vitrín. O stěhování z řad rodáků se postarali: Jan Adrián, František Leopold, Jiřina Janatová a Květa Vilimovská. Přestěhováním vitrín pak byly pověřeny Technické služby.

*****

Koncem ledna je všechno přestěhováno a je připravována nová koncepce expozice. Vše komplikují šikmé stěny. Je třeba promyslet nějaké náhradní zavěšení klipů s texty a rozmístění vitrín tak, aby zůstala zachována původní myšlenka. Pomoc při instalaci přislíbila i Alena Zemanová z klubu panenky ČR.

únor

Tajemnice MěÚ a vedoucí odboru kultury svolaly schůzku se zástupci Klubu panenky ČR (Alena Zemanová) a Spolku rodáků (Jan Adrián a Jiřina Janatová). Jednáno bylo o tom, jak bude zajištěna organizace obou expozic ve 3. patře po dobu letní turistické organizace. Výsledkem jednání by měly být smlouvy o spolupráci a další jednání 12. února.

*****

První únorový víkend přivezl truhlář ošetřený nábytek. Jedná se o psací stůl, polici, skleník a truhlu. První tři kusy jsou prvorepublikové a truhla je mnohem starší. Jedná se o malovanou lidovou truhlu z roku 1802. Vše bude umístěno v muzeu.

*****

Stále je ve fázi přípravy výstava ke 100. výročí konce 1. světové války a vzniku první republiky. Termín výstavy zatím není přesně dán, někdy v období červen - září s tím, že pokud by byl zájem, mohla by se prodloužit až do výročních říjnových dnů. Jednoduchá nebude vlastní instalace výstavy, jistě potrvá nejméně 5 - 10 dnů , i vzhledem k tomu, že se změnilo místo výstavy oproti výstavě "Proč máme pláčou", na kterou by měla letošní výstava navazovat.

*****

12. února tedy proběhlo další jednání ohledně smlouvy o spolupráci spolku rodáků a městem. Odbor kultury měl vypracovat návrh smlouvy. Po zapracování případných připomínek, by měl být návrh předložen RMě ke schválení.

Dále byla uskutečněna návštěva u starosty města ohledně termínu výstavy. Domníváme se, že by mohla být do konce října, aby se výročí 28. října důstojně oslavilo. Záleží na tom, jaké akce tomuto výročí chystá město, zda bude mít o prodloužení výstavy zájem.

*****

17. února se v klubovně č. 17 ve spolkovém domě uskutečnil trénink deskové hry ZATRE. V sobotu 10. března se uskuteční mistrovství republiky v této hře v zasedací místnosti Spolkového domu ve Zručí n. S.

*****

Návrh smlouvy o spolupráci s městem byl schválen, podepsány byly smlouvy na městské granty a termín výstavy byl přesunut na červenec - konec října. Přesně by měla instalace začít 29. 6. a deinstalace by proběhla v týdnu 1. - 4. listopadu.

březen

7. března zasedlo opět představenstvo spolku. Jednalo se o připravovaných akcích, smlouvách a hlavně instalaci muzea. Podle přání odboru kultury by měla být expozice otevřena 7. dubna. Na instalaci je tedy pouhý měsíc. Po domluvě některých členů spolku se začne hned v pondělí 12. března.

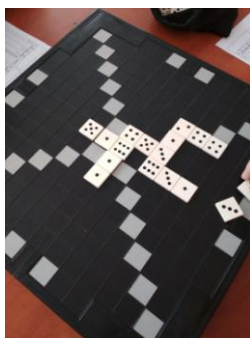
*****

S instalací se skutečně započalo. A to dle koncepce řazené chronologicky tak, aby zůstala zachována původní koncepce a název "Od verpánku k Baťovi". Švec na verpánku by měl dominovat a Baťa uzavírat. I když se ozvaly i protihlasy - zařazení ševce do sekce národopis.

Ve dnech 7. a 8. března 2018 se ve Zlíně uskutečnila konference ke 120. výročí narození J.A. Bati. Konference nesla název "Budování baťovských továren a měst v Československu a ve světě". Cílem konference byla prezentace a popularizace baťovského odkazu. Součástí konference by mělo být vydání sborníku, do něhož bylo třeba zasílat příspěvky nejpozději do 15. ledna 2018. Již v říjnu jsme si dovoluili zaslat náš "rodácký příspěvek, který v plném znění uvádíme.

*****

V sobotu 10. března se uskutečnilo mistrovství republiky v deskové hře ZATRE ve Spolkovém domě ve Zruči nad Sázavou. Zahráli si děti i dospělí. V sále vládal přátelská atmosféra. Byli zde hráči místní i ostřílení z Prahy a z Čáslavi. A potěšující je, že se naši nenechali zahanbit. V juniorské kategorii skončila Bára Bínová druhá a z dospělých byl nejlepší "náš" František Leopold, který celkově skončil šestý.

*****

Právě probíhá celostátní akce, v níž se hledají Stromy svobody. Bývalá členka spolku Jarmila Pavlicová již zaregistrovala lípu zasazenou v roce 1968 ve Zruči n. S. na Malostranském náměstí. I mezi našimi členy je mnoho pamětníků této události.

Jiřina Janatová našla zmínku, že v roce 1919 byla žactvem želivecké školy zasazena Lípa svobody na návsi v Želivci. Obešla tamní starousedlíky a lípu objevila. Má obvod kmene 262 cm, bývala prý krásně košatá, v současné době je ořezána, ale zda odborně, to je otázka. Pokusíme se jí také zanést do celostátního registru.

*****

12. března bylo konečně započato s instalací muzea Od verpánku k Baťovi. Instalace se účastnili p. Adrián, p. Leopold, pí Jiřina Janatová a Eliška Leopoldová. 14. března se přidala i Květa Vilimovská.

*****

20. března v Základní škole Na Pohoří probíhal Projektový den. O přednášku o historii Zruče byla požádána Jiřina Janatová. Přednášela v pátých třídách a výklad doplňovala dobovými obrázky.

*****

23. března - Jarní členská schůze, tentokrát v restauraci U Studničků (u akvária) od 17 hodin. Kdo ještě nemá zaplacen členský příspěvek, může na místě. O přijetí do spolku projevíli zájem další členové. Program se bude týkat hospodaření, plánů na akce a další spolkové věci.

*****

Předseda sdružení Jan Adrián - 606 611 204, e mail: rodaci.pratele.zruc@seznam.cz
www.rodaci-pratele-zruc.cz

Toto číslo připravila Jiřina Janatová, foto: Eliška Leopoldová, Jiřina Janatová

Spolek vyvíjí aktivity za výrazného přispění města.

*****

Vážení,

dostala se k nám informace o konání březnové konference při příležitosti 120. výročí narození Jana Antonína Bati. Dovolujeme si alespoň takto, podělit se s vámi o střípky z naší činnosti.

Jsme ze Zruče nad Sázavou, tedy jednoho z městeček, kde se právě firma Baťa vedená J. A. Baťou nesmazatelně zapsala do historie.

Náš Spolek rodáků a přátel Zruče nad Sázavou, a jak už název spolku napovídá, sdružuje rodáky a přátele a zabývá se historií regionu. A protože naše město dosáhlo největšího rozkvětu právě v době "baťovské", rozhodlo se představenstvo spolku před několika lety zřídit malé regionální muzeum obuvnictví s názvem "Od verpánku k Baťovi".

Od dob, kdy se řemeslníci začali sjednocovat do cechů (1727), existoval ve Zruči nad Sázavou cech ševců a koželuhů. Před 1. světovou válkou se do zdejšího obuvnictví zapsal rod Adriánů. Do osudu několika mladých členů této rodiny se zapsala právě válka. K obuvnictví se mohl vrátit pouze otec.

V roce 1938 byly na prodej pozemky zručského velkostatkáře Jana Schebka. A právě v této době zlínská obuvnická firma Baťa hledala místa pro své další působení, a nejlépe poblíž hlavního města Prahy. Údajně výhodná poloha a možnost levné pracovní síly přivedla zlínského podnikatele Jana Antonína Baťu až sem k nám.

Obuvník Jan Adrián si byl vědom toho, že velké firmě nedokáže sám konkurovat a přijal nabídku, které se mu dostalo. V době výstavby zdejší obuvnické továrny, byla zřízena školící dílna v areálu dnešního Zručského dvora, tehdy souboru hospodářských budov Jana Schebka. V této dílně měli být školeni z místních lidí budoucí zaměstnanci Baťovy továrny. Z pana Adriána se stal školitel.

Místní starousedlíci výstavbu továrny nejdříve zavrhovali, obávali se narušení klidu a všech novot. Mladí zdejší i z širokého okolí však možnost pracovních příležitostí vítali a ihned se dávali vyškolit. Po dokončení výstavby továrny pak mohli nastoupit do práce po boku již osvědčených pracovníků, kteří přicházeli společně s firmou přímo ze Zlína. Současně s továrnou byly stavěny obytné domy. A tak se stalo, že z malého chudého městečka, asi s osmi stovkami obyvatel, se stalo průmyslové město, jehož počet obyvatel se rázem více než ztrojnásobil. Tím pádem se rozvíjely služby a vše potřebné ke spokojenému životu. Místní pamětníci na tu dobu rádi vzpomínají dosud.

Už proto se náš "rodácký" spolek rozhodl na zřízení výše uvedeného regionálního muzea "Od verpánku k Baťovi", které je umístěno v budově místního zámku. Velkou ctí pro spolek byla v roce 2015 návštěva paní Dolores Baťa, nejstarší vnučky J. A. Bati. Přijela do Čech až z daleké Brazílie. Při návštěvě Zruče n. S. bylo zjevné, že je spokojena a od jejího tajemníka přišel ještě následný pozdrav a poděkování. V doprovodu si prošla místa, která její dědeček založil a se zájmem si prohlédla i naše malé muzeum.

Za zmínku stojí i další zručská expozice a to Království panenek, které zřídil Klub panenky ČR, z.s. Tato sbírka je také jedinečná, nacházejí se v ní panenky z mnoha materiálů a mnoha koutů světa. Ale nás zajímají zejména ty, které se vyráběly ve Fatře Napajedla. Protože Fatru vlastně založila také firma Baťa. Nejdříve jako výrobu plynových masek, později rozšířila sortiment na další gumárenskou výrobu a později přibýly i plasty. A tak ve Fatře spatřily světlo světa gumové panenky "naháčci" a míče, nafukovací zvířátka, chraštítko a mnoho dalších hraček.

A právě o tomto spojení panenek, našeho města a Bati našim spoluobčanům vypovídá výstava umístěná, shodou okolností v bývalé vzorové Baťově škole. Výstavu nazvanou "Panenky, Baťa a spol" instaloval Klub panenky ČR. Kromě toho pořádá další, neméně zajímavé výstavy po celé republice. Za expozici Království panenek získal Klub panenky ČR regionální značku Produkt Kutnohorska v oblasti cestovního ruchu.

Tak to je to, o co jsme se s vámi chtěli podělit. Jsme hrdi na to, že žijeme v "baťově" městě a budeme se nadále prostřednictvím našich spolků snažit šířit osvětu. Nezávisle na vašem dopisu jsme už o plánech a výročích na rok 2018 jednali a 120. výročí narození J. A. Bati určitě nepřejdeme jen tak. Pravděpodobně uspořádáme přednášku.

Přejeme, aby se vám konference vydařila a sešli se samí milí a aktivní lidé.

S pozdravem a pozváním k nám do Zruče nad Sázavou:

Za Spolek rodáků a přátel Zruče n.S a okolí :

Jiřina Janatová, jednatelka spolku
Jan Adrián, předseda spolku